C/2024/7210

10.12.2024

P10_TA(2024)0007

Vastuväide rakendusaktile: tsüprokonasooli jääkide piirnormid

Euroopa Parlamendi 18. septembri 2024. aasta resolutsioon komisjoni määruse eelnõu kohta, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 396/2005 II ja III lisa seoses teatavates toodetes või nende pinnal esinevate tsüprokonasooli ja spirodiklofeeni jääkide piirnormidega (D091952/05 – 2024/2759(RPS))

(C/2024/7210)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse komisjoni määruse eelnõu, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 396/2005 II ja III lisa seoses teatavates toodetes või nende pinnal esinevate tsüprokonasooli ja spirodiklofeeni jääkide piirnormidega (D091952/05),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. veebruari 2005. aasta määrust (EÜ) nr 396/2005 taimses ja loomses toidus ja söödas või nende pinnal esinevate pestitsiidide jääkide piirnormide ja nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ muutmise kohta ([1]), eriti selle artikli 14 lõike 1 punkti a ja artikli 49 lõiget 2,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrust (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta ([2]), eriti selle artikli 4 lõiget 1, artikli 4 lõike 2 esimese lõigu punkti a ja II lisa punkti 3.6.4,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrust (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused ([3]), eriti selle artikli 5 lõiget 1,

— võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikleid 11, 13, 168 ja 191,

— võttes arvesse Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) 19. veebruaril 2021. aastal vastu võetud ja 22. märtsil 2021. aastal avaldatud põhjendatud arvamust ([4]),

— võttes arvesse EFSA 8. novembril 2010. aastal vastu võetud ja 25. novembril 2010. aastal avaldatud järeldusi ([5]) pestitsiide käsitleva vastastikuse eksperdiarvamuse kohta,

— võttes arvesse Euroopa Kemikaaliameti riskihindamise komitee (RAC) 11. septembril 2015. aastal vastu võetud arvamust ([6]),

— võttes arvesse nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsuse 1999/468/EÜ (millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused) ([7]) artikli 5a lõike 3 punkti b ja artikli 5a lõiget 5,

— võttes arvesse kodukorra artikli 115 lõikeid 2 ja 3 ning lõike 4 punkti c,

([1]) ELT L 70, 16.3.2005, lk 1.
([2]) ELT L 309, 24.11.2009, lk 1.
([3]) EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1.
([4]) EFSA põhjendatud arvamus „Review of existing maximum residue levels for cyproconazole according to Article 12 of Regulation (EC) No 396/2005“ (Tsüprokonasooli jääkide kehtivate piirnormide läbivaatamine kooskõlas määruse (EÜ) nr 396/2005 artikliga 12), EFSA Journal 2021;19(3):e06483, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2021.6483.
([5]) „EFSA conclusion on the peer review of the pesticide risk assessment of the active substance cyproconazole“ (Järeldused toimeaine tsüprokonasooli pestitsiidina kasutamise riskihindamist käsitleva vastastikuse eksperdiarvamuse kohta), EFSA Journal 2010;8(11):1897, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2010.1897.
([6]) Riskihindamise komitee arvamus, milles tehakse ettepanek tsüprokonasooli ühtlustatud klassifitseerimise ja märgistamise (ISO) kohta ELi tasandil; (2RS,3RS;2RS,3SR)-2-(4-klorofenüül)-3-tsüklopropüül-1-(1H-1,2,4-triasool-1-üül)butaan-2-ool, https://echa.europa.eu/documents/10162/6d98baeb-24aa-a683-28ec-d8adabee5461.
([7]) EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23.

— võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni resolutsiooni ettepanekut,

A. arvestades, et 2024. aasta esimesel poolel toimunud põllumajandustootjate meeleavalduste üks põhinõudmistest oli, et kolmandatest riikidest imporditud tooteid koheldaks õiglaselt ja võrdselt, ning et need peaksid vastama samadele standarditele kui liidus toodetud tooted;

B. arvestades, et komisjoni määruse eelnõu vastuvõtmine võimaldaks jätkata selliste toodete liitu importimist, mis ei vasta standarditele, mida liidu põllumajandustootjad järgivad;

C. arvestades, et selline olukord seaks liidu põllumajandustootjad ebasoodsasse konkurentsiolukorda;

D. arvestades, et tsüprokonasool on asoolide klassi kuuluv fungitsiid, mida kasutatakse peamiselt teravilja, kohvi, suhkrupeedi, õunte ja viinamarjade ning maapähklite puhul;

E. arvestades, et toimeaine tsüprokonasooli heakskiit aegus 31. mail 2021; arvestades, et pikendamistaotlus esitati 2018. aasta septembris, kuid see võeti 2018. aasta detsembris tagasi; arvestades, et kõik tsüprokonasooli sisaldavate taimekaitsevahendite load on kehtetuks tunnistatud;

F. arvestades, et tsüprokonasool on vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1272/2008 ([8]) klassifitseeritud kui 1B kategooria reproduktiivtoksiline aine, mis on allaneelamisel mürgine (äge mürgisus, 3. ohukategooria), mürgine maksa jaoks (STOT RE 2) ja väga mürgine veeorganismidele (vesikeskkonnale ohtliku ägeda mürgisuse 1. ohukategooria) ja väga mürgine veeorganismidele, pikaajalise toimega (vesikonnale ohtliku kroonilise mürgisuse 1. ohukategooria) ([9]);

G. arvestades, et tsüprokonasool kuulub ergosterool-biosünteesi inhibiitorite triasoolirühma ja võib seega põhjustada endokriinseid häireid ([10]); arvestades, et EFSA ei ole hinnanud tsüprokonasooli endokriinseid häireid põhjustavaid omadusi vastavalt endokriinseid häireid põhjustavate omaduste kindlakstegemise teaduslikele kriteeriumidele, mis on sätestatud komisjoni määruses (EL) 2018/605 ([11]), mida kohaldatakse alates 10. novembrist 2018; arvestades, et endokriinfunktsiooniga seotud mõju avaldub sageli juba väikeste annuste puhul ja endokriinfunktsiooni kahjustavatel ainetel puudub sageli ohutuskünnis ([12]);

H. arvestades, et aina enamates teadusartiklites toonitatakse, et asool-fungitsiidid põhjustavad keskkonnas leiduva *Aspergillus spp* üha suurenevat resistentsust ([13]); arvestades, et komisjon on palunud EFSA-l hinnata (välja arvatud inimeste ravimiseks kasutatavate) asool-fungitsiidide mõju asooliresistentse *Aspergillus spp* väljakujunemisele; arvestades, et seda teaduslikku aruannet ei ole veel avaldatud ja see peaks valmima alles 2024. aasta detsembris ([14]);

I. arvestades, et seepärast on vastavalt kõnealuse määruse artiklile 17 asjakohane jätta määruse (EÜ) nr 396/2005 II lisast välja tsüprokonasooli jääkide kehtivad piirnormid, kuna uue määruse kohaselt jätab komisjon II ja III lisast välja kõik sellised jääkide piirnormid, mille vaikeväärtuseks oli määratud 0,01 mg/kg või asjakohane määramispiir, küsimata EFSA arvamust toimeaine kohta, kui selle heakskiit on tühistatud;

J. arvestades, et komisjoni määruse eelnõus teeb komisjon siiski ettepaneku suure koguse toodete (teravili, seemned, liha, maks ja neerud) puhul säilitada jääkide piirnormid üle asjakohase määramispiiri või *codex alimentarius*'e komisjoni (CXL) kehtestatud jääkide piirnormi vaikeväärtuse 0,01 mg/kg;

([8]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist ning millega muudetakse direktiive 67/548/EMÜ ja 1999/45/EÜ ja tunnistatakse need kehtetuks ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 (ELT L 353, 31.12.2008, lk 1).

([9]) https://www.echa.europa.eu/substance-information/-/substanceinfo/100.130.443.

([10]) EFSA 8. novembri 2010. aasta järeldused pestitsiide käsitleva vastastikuse eksperdiarvamuse kohta; Draskau, M.K. ja Svingen, T., „Azole Fungicides and Their Endocrine Disrupting Properties: Perspectives on Sex Hormone-Dependent Reproductive Development" (Asool-fungitsiidid ja nende endokriinseid häireid põhjustavad omadused: suguhormoonidest olenev reproduktiivne areng), Frontiers in Toxicology 2022, 4:883254, https://doi.org/10.3389/ftox.2022.883254.

([11]) Komisjoni 19. aprilli 2018. aasta määrus (EL) 2018/605, millega muudetakse määruse (EÜ) nr 1107/2009 II lisa ja sätestatakse teaduslikud kriteeriumid endokriinsüsteemi häireid põhjustavate omaduste kindlakstegemiseks (ELT L 101, 20.4.2018, lk 33).

([12]) EFSA endokriinse toimega kemikaalide töörühma teaduslik aruanne, EFSA Journal 2010; 8(11):1932, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2010.1932.

([13]) Zhang, J., Jimenez, L.L., Snelders, E., Debets, A.J.M., Rietveld, A.G., Zwaan, B.J., Verweij, P.E., Schoustra, S.E., „Dynamics of *Aspergillus fumigatus* in Azole Fungicide-Containing Plant Waste in the Netherlands (2016-2017)"(*Aspergillus fumigatus*„e dünaamika fungitsiide sisaldavates taimsetes jäätmetes Madalmaades), Applied and Environmental Microbiology 2021, 87:e02295-20, https://doi.org/10.1128/AEM.02295-20; Taani keskkonna- ja toidukomisjon, mis käsitleb asooliresistentsust, https://www.ft.dk/samling/20181/almdel/MOF/bilag/407/2016336.pdf; Snelders, E., Camps, S.M.T., Karawajczyk, A., Schaftenaar, G., Kema, G.H.J., van der Lee, H.A., et al., „Triazole Fungicides Can Induce Cross-Resistance to Medical Triazoles in *Aspergillus fumigatus*" (Triasool-fungitsiidid võivad põhjustada *Aspergillus fumigatus*"e ristresistentsust meditsiinis kasutatavate asoolide suhtes), PLoS ONE 2012, 7(3): e31801. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0031801.

([14]) https://open.efsa.europa.eu/question/EFSA-Q-2022-00040.

K. arvestades, et komisjon teeb ettepaneku kehtestada herneste (kaunadeta ja kaunadega), ubade, odra, tatra ja muude ebateraviljade, maisi, maisi, hariliku hirsi, kaera, rukki, nisu, kohviubade ja suhkrupeedi juurte, sigade, veiste, lammaste, kitsede ja hobuste lihaskoe ja rasvkoe ning kodulindude lihaskoe, rasvkoe ja maksa, veiste, lammaste, kitsede ja hobuste lihaskoe, rasvkoe ja maksa ning linnumunade puhul jääkide piirnormid *codex alimentarius*'e jääkide piirnormide tasemel; arvestades, et see tähendab, et sigade, veiste, lammaste, kitsede ja hobuste maksa ja neerude jääkide piirnormid säilitatakse kehtival tasemel 0,5 mg/kg, rapsiseemnete puhul 0,4 mg/kg ja sojaubade puhul 0,07 mg/kg; arvestades, et kõigi muude toodete puhul, mille suhtes ei ole kehtestatud *codex alimentarius*'es ega impordi puhul kohaldatavaid jääkide piirnorme, vähendatakse jääkide piirnorme tootepõhiste määramispiirideni, mis jäävad vahemikku 0,01–0,05 mg/kg;

L. arvestades, et 2024. aastal vähendas komisjon 1B kategooria reproduktiivtoksiliseks aineks klassifitseeritud tiaklopriidi jääkide piirnorme asjakohase määramispiiri tasemele, väites, et „kuni ameti selle täiendava riskihindamise [endokriinfunktsiooniga seotud mõju kohta] järelduse tegemiseni ja võttes arvesse kättesaadavat asjakohast teavet võimaliku kahjuliku mõju kohta inimeste tervisele, on asjakohane jääkide piirnorme [nende toodete puhul] ajutiselt vähendada …“ ([15]);

M. arvestades, et määruse (EÜ) nr 396/2005 põhjenduses 5 nähakse ette, et jääke ei tohiks esineda tasemel, mis kujutab endast vastuvõetamatut riski inimestele ja asjakohasel juhul loomadele;

N. arvestades, et määruse (EÜ) nr 1107/2009 artikli 4 lõike 2 esimese lõigu punktis a on sätestatud, et taimekaitsevahendite jääkidel ei tohi olla mingit kahjulikku mõju inimeste, sealhulgas vähekaitstud elanikkonnarühmade ega loomade tervisele, võttes arvesse teadaolevaid kumulatiivseid ja koostoimelisi mõjusid; arvestades, et kõnealuse määruse II lisa punktis 3.6.4 on sätestatud, et toimeaine, mis on määruse (EÜ) nr 1272/2008 kohaselt klassifitseeritud 1A või 1B kategooria reproduktiivtoksiliseks aineks, kiidetakse heaks üksnes juhul, kui „asjaomase toimeaine […] jäägid toidul või söödal ei ületa vaikimisi väärtust, mis on kehtestatud määruse (EÜ) nr 396/2005 artikli 18 lõike 1 punkti b kohaselt“; arvestades, et määruse (EÜ) nr 396/2005 artikli 18 lõike 1 punktis b on sätestatud vaikeväärtus 0,01 mg/kg;

O. arvestades, et määruse (EÜ) nr 396/2005 artikli 3 lõike 2 punktis g on sätestatud, et impordile kehtestatav jääkide piirnorm on imporditavatele toodetele kehtestatav jääkide piirnorm juhul, kui „toote pinnal kasutatavas taimekaitsevahendis sisalduva toimeaine kasutamine ei ole konkreetse toote ja kasutusotstarbe korral ühenduses lubatud muudel põhjustel kui rahvatervis“; arvestades, et tsüprokonasool ei vasta nendele kriteeriumidele, sest see on tervise kaalutustel keelatud, kuna see on klassifitseeritud 1B kategooria reproduktiivtoksiliseks aineks;

P. arvestades, et määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 5 lõikes 1 on sätestatud, et toidualaste õigusnormidega tuleb taotleda üht või mitut üldeesmärki, milleks on inimeste elu ja tervise kõrgetasemeline kaitse ning tarbijate huvide kaitsmine, sealhulgas õiglased tavad toidukaubanduses, võttes asjakohasel juhul arvesse loomade tervise ja heaolu, taimetervise ja keskkonna kaitset;

Q. arvestades, et komisjon teatas oma 20. mai 2020. aasta teatises „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“ ([16]), et „EL toetab ülemaailmset üleminekut kestlikele põllumajandusliku toidutööstuse süsteemidele kooskõlas käesoleva strateegia ja kestliku arengu eesmärkidega“ ning et „ELil võib seda strateegiat rakendades olla keskne roll ülemaailmsete standardite kehtestamisel“; arvestades, et komisjon märkis strateegias sõnaselgelt, et „ELi kestlikum toidusüsteem nõuab ka meie kaubanduspartneritelt üha kestlikumaid tavasid. Selleks et edendada järkjärgulist liikumist ohutumate taimekaitsevahendite kasutamise suunas, soovib EL kooskõlas WTO reeglitega ja pärast riskihindamist vaadata läbi selliste ainete impordile kehtestatud jääkide piirnormid, mis vastavad piirkriteeriumidele, kuid kujutavad endast suurt ohtu inimeste tervisele“;

R. arvestades, et jääkide kõrgete piirnormide kehtestamine kujutab endast topeltstandardit liidu põllumajandustootjate ja kolmandate riikide põllumajandustootjate kohtlemisel, kuna liiduvälised põllumajandustootjad võivad jätkata asjaomase toidu tootmist tsüprokonasooli kasutades ja seda liitu eksportida, mis seab liidu põllumajandustootjad ebasoodsasse konkurentsiolukorda; arvestades, et teisest küljest ohustab selle pestitsiidi kasutamine tootjariikides põllumajandustöötajate tervist, elanikkonna tervist ja keskkonda;

S. arvestades, et ELi toimimise lepingu artikli 191 lõikes 2 on sätestatud ettevaatusprintsiip kui üks liidu aluspõhimõtteid;

T. arvestades, et komisjon peab kättesaadava teadusliku teabe alusel kaitsma keskkonda ja Euroopa kodanikke, kasutades kohustusi ja õiguslikke võimalusi, mis on sätestatud määrustes (EÜ) nr 396/2005 ja (EÜ) nr 178/2002, et tagada inimeste ja loomade tervise ning keskkonna kaitse kõrge tase;

([15]) https://ec.europa.eu/transparency/comitology-register/screen/documents/089880/5/consult?lang=et.
([16]) COM(2020)0381.

U. arvestades, et kavandatud jääkide piirnormid ei kaitse Euroopa kodanike tervist ning on seetõttu vastuolus määrustega (EÜ) nr 396/2005 ja (EÜ) nr 178/2002;

V. arvestades, et jääkide piirnorme ei tohiks kehtestada toimeainetele, mis ei ole tervise kaalutluste tõttu liidus heaks kiidetud; arvestades, et ühtegi *codex alimentarius*'e jääkide piirnormi, mis ületab asjaomast määramispiiri või vaikeväärtust 0,01 mg/kg, ei tohiks pidada tarbijatele ohutuks, kuna tsüprokonasool on klassifitseeritud 1B kategooria reproduktiivtoksiliseks aineks;

W. arvestades, et jääkide piirnormide kehtestamisel tuleb arvesse võtta kumulatiivset ja koostoimelist mõju ning väga oluline on kiirendada selle hindamiseks sobivate meetodite välja töötamist;

1. on vastu komisjoni määruse eelnõu vastuvõtmisele;

2. on seisukohal, et komisjoni määruse eelnõu ei ole kooskõlas määruste (EÜ) nr 396/2005 ja (EÜ) nr 178/2002 eesmärgi ega sisuga, samuti määrusega (EÜ) nr 1107/2009, sealhulgas selle II lisa punktiga 3.6.4;

3. palub komisjonil rakendada ettevaatusprintsiipi ja määruse eelnõu tagasi võtta ning esitada komiteele uus eelnõu;

4. palub komisjonil esitada komiteele uue määruse eelnõu, millega vähendatakse tsüprokonasooli jääkide piirnorme kas asjakohase määramispiirini või vaikeväärtuseni 0,01 mg/kg kõigi kasutusviiside puhul, ning lükkama tagasi kõik impordile kehtestatavate jääkide piirnormide taotlused;

5. tunnustab seda, et EFSA töötab praegu välja kumulatiivsete riskide hindamise meetodeid, kuid märgib ka, et pestitsiidide ja jääkide kumulatiivse mõju hindamise probleem on olnud teada juba aastakümneid; palub seetõttu, et EFSA ja komisjon tegeleksid selle probleemiga absoluutselt esmajärjekorras;

6. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.